

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/3804/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VI.20.354/2024/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Kraváczné Nagy Tímea (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője (dr. Marcingós László ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján a Veszprémi Törvényszék 4.P.20.899/2017/ 40/I. számú elsőfokú és a Győri Ítéltábla Pf.III.20.085/2023/5/I. számú másodfokú ítéletére is kiterjedően a Kúria Pfv.VI.20.354/2024/7. számú felülvizsgálati ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság kezdeményezzen előzetes döntéshozatali eljárást az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) előtt.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panasz az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó (az alapügy felperese) 2007. május 16-án személyi kölcsönszerződést kötött egy pénzintézettel (a továbbiakban: II. rendű alperes). A kölcsönszerződés szerint a II. rendű alperes arra vállalt kötelezettséget, hogy az indítványozó részére 800 000 forint deviza alapú kölcsönt nyújt. A II. rendű alperes a szerződéskötés napján kockázatfeltáró nyilatkozatban tájékoztatta az indítványozót a kölcsönszerződésben rögzített deviza árfolyamának változásáról és arról, hogy amennyiben a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül, a devizában megállapított törlesztőrészek forintban megfizetendő ellenértéke jelentős mértékben is emelkedhet. Az indítványozó teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozatban kijelentette, hogy az árfolyamváltozásból eredő

kockázat jellegét teljeskörűen megismerte és megértette, a felmerülő kockázatot viseli.

- [4] A személyi kölcsönszerződést a felek 2010. február 18-án és 2010. szeptember 16-án a futamidőt, valamint a törlesztő részleteket érintően módosították, majd azt a II. rendű alperes 2014. május 15. napján felmondta, és a 2014. május 16-án kelt levelében értesítette az indítványozót arról, hogy a szerződésből eredő követelését a III. rendű alperesre engedményezte.
- [5] Az indítványozó és a II. rendű alperes, valamint egy másik hitelintézet (a továbbiakban: I. rendű alperes) mint hitelezők között 2007. június 4-én közjegyzői okiratba foglalt, ingatlan jelzálogjoggal biztosított, devizában nyilvántartott „lakáshitel kölcsönszerződés” is létrejött. Ennek értelmében az I. és II. rendű alperesek 4 590 000 forint összegű, svájci frank alapú kölcsönt nyújtottak az indítványozónak. A szerződés kitért a forint/svájci frank árfolyam mozgásából adódó kockázatokra. E mellett az indítványozó külön kockázatfeltáró nyilatkozatot is aláírt.
- [6] E kölcsönszerződést az I. és a II. rendű alperesek 2016. február 9. napján felmondták, majd értesítették az indítványozót, hogy a szerződésből eredő követeléseket a III. rendű alperesre engedményezték.
- [7] Az indítványozó és a II. rendű alperes 2008. szeptember 4-én deviza alapú tartozásrendező kölcsönszerződést is kötött, amelynek értelmében a II. rendű alperes 2781,27 svájci franknak megfelelő, 412 129 forint összegű kölcsönt nyújtott az indítványozónak. A teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozatban az indítványozó kijelentette, tudomással bír arról, hogy a kölcsönszerződésben rögzített deviza árfolyamának változás miatt az esedékesség napján megfizetendő törlesztőrészlet forintösszege előre nem megállapítható. Ez utóbbi szerződés az indítványozó teljesítésével megszűnt.
- [8] A személyi és a „lakáshitel kölcsönszerződés” vonatkozásában az I.–II. rendű alperesek a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 tv.) szerinti elszámolási kötelezettségüknek eleget tettek.
- [9] Az indítványozó az előzőekben említett három kölcsönszerződés érvénytelenségének a megállapítása iránti keresetében a személyi kölcsönszerződés határozathozatalig való hatályossá nyilvánítása mellett annak megállapítását kérte, hogy azt 2012. május 5-én visszafizette, ezért jogalap nélküli gazdagodás jogcímén az ezt követően teljesített 619 460 forint megfizetésére kérte kötelezni a II. rendű alperest. A lakásvásárlási hitel vonatkozásában kérte a szerződés határozathozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánítását azzal, hogy az őt terhelő tartozás összege: 3 310 525 forint. A tartozásrendező kölcsön tekintetében ugyancsak a szerződés határozathozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánítását, valamint annak megállapítását kérte, hogy

2012. június 15-én kötelezettségeit teljesítette. Kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze a II. rendű alperest a tartozatlanul fizetett 605 159 forint megfizetésére, a III. rendű alperest pedig mindezek tűrésére.

- [10] Az indítványozó kereseti kérelmeit azzal indokolta, hogy közte és az I–II. rendű alperesek között nem az írásba foglalt tartalommal jött létre szerződés. Valójában forint alapú finanszírozásban egyeztek meg, és miután nem ez került rögzítésre az okiratokban, a szerződések semmissek. Hivatkozott arra is, hogy a felek nem állapodtak meg a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 523. § (1) bekezdése, illetve a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 210. § (2) bekezdése által meghatározott lényeges szerződési feltételekben, amely akarati *disszenzus* szintén a szerződések semmiségére vezet.
- [11] Az indítványozó érvelése szerint a kölcsönszerződések nyilvánvalóan jóerkölcsbe is ütköznek, mert az alperes a jog társadalmi rendeltetésével visszaélt, a jogalkotó akaratával ellentétes magatartása a szerződési szabadságot korlátozta, valamint a fogyasztó megkárosítását kívánta és okozta. Támadta a közjegyzői okiratba foglalás kötelezettségét mint tisztességtelen szerződési feltételt és a kölcsön folyósításnak feltételét. Hivatkozott továbbá arra is, hogy a per tárgyát képező kölcsönszerződések nem tartoznak a devizatörvények hatálya alá.
- [12] Az első fokon eljáró Veszprémi Törvényszék 2019. július 3. napján kelt, 4.P.20.899/2017/40/I. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította, mert az volt az álláspontja, hogy a per tárgyát képező – s a DH2 tv. hatálya alá tartozó – kölcsönszerződések az indítványozó által hivatkozott okokból nem érvénytelenek.
- [13] Az indítványozó fellebbezése folytán másodfokon eljáró Győri Ítéltábla – megismételt eljárásban hozott – Pf.III.20.085/2023/5/I. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Rögzítette, hogy a megismételt eljárásban a felperes az érvénytelenségi okok közül kizárólag a Ptk. 200. § (2) bekezdésére és az EUB C-932/19. számú ügy tárgyát képező kérdéskörre hivatkozott akként, hogy az uniós jogot sértő szerződés jogszabályba és egyben a jóerkölcsbe is ütközik, illetve jogszabály megkerülésével kötött szerződésnek minősül.
- [14] A másodfokú bíróság alaptalannak találta az indítványozó – fellebbezési eljárásban előadott – azon érvelését, hogy a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 tv.) árfolyamrés tisztességtelenségének orvoslását célzó rendelkezései a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelvbe (a továbbiakban: Irányelv) ütköznének. Rámutatott, hogy – az EUB számos ítéletében egyértelművé tett állásfoglalásának megfelelően – a DH1 tv. 3. § (2) bekezdése alkalmas annak a jogi és ténybeli állapotnak a helyreállítására, amelyben a fogyasztó az árfolyamrésre vonatkozó tisztességtelen kikötés hiányában lett volna,

ezért e rendelkezések alkalmazása – a felperes érvelésével szemben – az Irányelvvel nem ellentétes, az uniós jogot nem sérti.

- [15] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a fogyasztói szerződések érvénytelenségének orvoslását kérte oly módon, hogy csak és kizárólag a szolgáltatott tőke visszafizetésére köteles. Másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Az EUB előtti C-630/23. számú előzetes döntéshozatali eljárás miatt a felülvizsgálati eljárás felfüggesztését tartotta indokoltnak.
- [16] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság 2024. szeptember 25. napján kelt, Pfv.VI.20.354/2024/7. számú ítéletével a jogerős döntést hatályában fenntartotta. Megállapította, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés elbírálása során helyesen értelmezte és vette figyelembe az EUB joggyakorlatát és a Kúria jogegységi határozatait, s jogszabálysértés nélkül – az irányadó bírósági gyakorlatnak megfelelően – foglalt állást az indítványozó árfolyamréssel kapcsolatos hivatkozásai tekintetében.
- [17] A kúriai döntés kitért arra is, hogy az indítványozó által felhívott C-630/23. számú ügy nem képezi előkérdését jelen eljárásnak, ezért az indítványozó eljárás felfüggesztés iránti kérelmét a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 152. § (2) bekezdése alapján elutasította.
- [18] 2.2. Az indítványozó hiánypótlást követően kiegészített, az Abtv. 27. § (1) bekezdésére alapított panaszában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, az E) cikk (2) bekezdése, az M) cikk (2) bekezdése, az R) cikk (2) bekezdése, az I. cikk (1) bekezdése, a II. cikke, a VI. cikk (1) és (2) bekezdése, a XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1) bekezdése, XIX. cikk (1) bekezdése, XXII. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással kérte – a jogerős és az elsőfokú ítéletre is kiterjedően – a kúriai döntés megsemmisítését.
- [19] Az indítványozó az Alaptörvény felhívott rendelkezéseinek sérelmét lényegében abban látja, hogy a Kúria – és az ügyben eljáró bíróságok – jogalkalmazása ellentétes az uniós joggal. Érvelése szerint a DH1 tv. 3. § (2) bekezdése és annak egyedi ügyekben való alkalmazása nem veszi figyelembe az Irányelv és az Európai Unió alapítószervei által felállított védelmi korlátokat. Értelmezésében a nemzeti szabályozás olyan következménnyel jár, amely kizárja az uniós jog érvényesülését, mivel a nemzeti jog „kógens normája behelyettesítésének az a joghatása, hogy a semmisség jogi ténye be sem következhetett”. Kifogásolta azt is, hogy az ügyben eljáró bíróságok az „rPtk. 239. § (2) bekezdés alkalmazása kapcsán nem folytattak le érdemi vizsgálatot arra nézve, a szerződés részlegesen vagy teljes egészében semmis”. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria köteles lett volna előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezni.

- [20] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság elve és a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét illetően az indítványozó azzal érvelt, hogy a Kúria és az ügyben eljáró bíróságok nem minősülnek független és pártatlan bíróságnak, Magyarország pedig nem tekinthető független, demokratikus jogállamnak, ugyanis a „kúriai gyakorlat célja az, hogy az egyébként semmis szerződésből nem fakadható kötelelem kikényszeríthető legyen állami kényszerrel”.
- [21] Az indítványozó szerint az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdése azért sérült, mert az alkotmányjogi panasszal támadott ítéletek azt célozták, hogy megteremtsék azon vagyoni követelések jogalapját, melytől az Irányelv 6. cikk (1) bekezdése alapján a hitelezők elesnének. Álláspontja szerint „a DH törvényekkel szemben[i] bírói jogvédelem megtagadása, illetve az uniós jog tényleges érvényesülésének sérelme azt eredményezi, hogy a tisztességtelen hitelezőket a bíróság a törvények fölé helyezi”.
- [22] Az Alaptörvény R) cikke, a II. cikke, a VI. cikk (1) és (2) bekezdése, a XIII. cikk (1) bekezdése, a XV. cikk (1) bekezdése, a XXIV. cikk (1) bekezdése sérelmét az indítványozó állította, azonban az alaptörvényi rendelkezések felsorolásán és az alapjogi sérelem állításán kívül erre vonatkozó kérelmét nem indokolta meg.
- [23] Az indítványozó érvelése szerint súlyosan elfogult a bíróságok eljárása, az Irányelv és az EUB C-106/77. számú, *Simmmenthal* ügyben ECLI:EU:C:1978:49 hozott ítélet alkalmazásának kizárása miatt, sérti az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSz) 267. cikkét, az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Alapjogi Charta) 47. cikkét és az Európai Unióról szóló Szerződés (a továbbiakban: EUSz) 19. cikkét. Figyelemmel arra, hogy „az Alkotmánybíróság a fenti szempontok értékelésére, az uniós jog értelmezésére nem bír hatáskörrel” az indítványozó előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését kérte.
- [24] 3. Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdése alapján megvizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [25] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján a 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírói döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria felülvizsgálati ítéletét 2024. október 24. napján vette át, az alkotmányjogi panaszt pedig 2024. december 17. napján, határidőben terjesztette elő.
- [26] A Kúria ítélete olyan, az ügy érdemében hozott döntés, amellyel szemben helye lehet alkotmányjogi panasz benyújtásának. Az indítványozó jogosult és érintett is, mert a bírósági eljárásban félként vett részt, saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó a rendes jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogi képviselője a meghatalmazását csatolta.

- [27] 3.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának megsértése esetén nyújtható be.
- [28] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény E) cikk (2) bekezdése az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, így arra alkotmányjogi panasz nem alapítható {17/2022. (VIII. 1.) AB határozat, Indokolás [23]}. Hasonlóan nem tartalmaz az indítványozó számára alaptörvényben biztosított jogot, ezért nem lehet alkotmányjogi panasz alapja sem az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdése {3273/2023. (VI. 9.) AB végzés, Indokolás [30]; 3274/2024. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [19]}, az R) cikk (2) bekezdése {3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]; 3052/2025. (II. 14.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.), Indokolás [41]} és az I. cikk (1) bekezdése {Abh., Indokolás [41]; 3335/2022. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [8]}.
- [29] Az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése az állam intézményvédelmi kötelezettségét rögzíti, államcél fogalmaz meg, amelynek elsődleges címzettjei állami szervek, ezért abból nem származik alaptörvényben biztosított jog. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint: „A jogalany a magánéletének színhelye (otthona) nyugalmanak védelmét az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése alapján kérheti” {3308/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [24]; 3432/2020. (XII. 9.) AB határozat, Indokolás [15]}. Hasonlóan államcél jellege okán nem tartalmaz az indítványozóra nézve Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény XXII. cikk (1) bekezdése {3215/2013. (XII. 2.) AB határozat, Indokolás [20]; 3081/2023. (II. 16.) AB végzés, Indokolás [15]}. Mindezek okán ezen alaptörvényi rendelkezések vonatkozásban érdemi vizsgálatnak nincs helye.
- [30] Az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is következetes, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére csak kivételesen, a kellő felkészülési idő hiányával, illetve a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás tilalmával összefüggésben alapítható alkotmányjogi panasz {lásd például: 3370/2023. (VII. 19.) AB végzés, Indokolás [20]}. Az indítványozó a fentiekre nem hivatkozott, az alkotmányjogi panasz ezért ezen elemében sem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja törvényi követelménynek, így azt az Alkotmánybíróság jelen eljárásának keretei között nem vizsgálhatta.
- [31] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény II. cikke, a VI. cikk (1) bekezdése, a XIII. cikk (1) bekezdése, a XV. cikk (1) bekezdése, a XIX. cikk (1) bekezdése, a XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának minősülő tartalmat hordoz, így azokra alkotmányjogi panasz alapítható. {Az Alaptörvény II. cikkével összefüggésben 27/2021. (XI. 5.) AB határozat, Indokolás [60]; a VI. cikk (1) bekezdése, a XIII. cikk (1) bekezdése és XV. cikk (1) bekezdése tekintetében 3081/2023. (II. 16.) AB végzés, Indokolás [16]; a XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében 20/2024. (XI. 28.) AB határozat, Indokolás [29]}.

- [32] 3.3. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)–f)* pontjaiban foglalt kritériumoknak.
- [33] E feltétel teljesülésének vizsgálata kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Alaptörvény egyik sérülni vélt rendelkezését illetően sem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást.
- [34] Az indítványozó ugyanis az Alaptörvény a II. cikke, a VI. cikk (1) bekezdése, a XIII. cikk (1) bekezdése, a XV. cikk (1) bekezdése, a XXIV. cikk (1) bekezdése sérelmét pusztán állította, ám az alaptörvényi rendelkezések felsorolásán és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozáson túl, panaszát a hiánypótlásban írt tájékoztatás ellenére alkotmányos érvekkel nem támasztotta alá.
- [35] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állító indítványelem tekintetében az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a vonatkozó jogszabályok idézésén túlmutató, az állított alapjogsérelmek alkotmányjogi szempontú kifejtésével adós maradt. Az alkotmányjogi panasz az alapjául szolgáló eljárás részletes ismertetésén, az EUB joggyakorlatának bemutatásán és elemzésén, valamint az indítványozó bírósági eljárás során is megfogalmazott érvein kívül, alkotmányjogi érvelést ezen alaptörvényi rendelkezéssel kapcsolatban sem tartalmaz.
- [36] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozott következetes gyakorlata szerint, a mégoly terjedelmes, szerteágazó területekről összeválogatott szakmai anyagokat vegyítő beadvány sem helyettesítheti a releváns, konkrét (az Alkotmánybíróság által vizsgálható) alkotmányjogi indokolást tartalmazó, és a határozott kérelem Abtv.-ben rögzített kritériumainak megfelelő indítványt {lásd hasonlóan: 3550/2023. (XII. 21.) AB végzés, Indokolás [45]; 3164/2024. (V. 10.) AB végzés, Indokolás [26]}.
- [37] 4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában foglalt követelményeknek, ezért azt – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h)* pontja alapján visszautasította.
- [38] Tekintettel arra, hogy a visszautasítás indokai függetlenek voltak az EUMSZ, az Alapjogi Charta és az EUSz értelmezésétől az Alkotmánybíróság mellőzte az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését {hasonlóan lásd: 3048/2024. (II. 23.) AB végzés, Indokolás [30]}.

Budapest, 2025. július 8.

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hende Csaba s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Polt Péter s. k.,
alkotmánybíró